

ผลของการวิเคราะห์ข้อมูล

แบบสอบถามที่นำมาวิเคราะห์ครั้งนี้มี 3 ประเภท มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 534 ชุด เป็นคำตอบแบบสอบถามของผู้บริหารโรงเรียน 8 ชุด แบบสอบถามครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 32 ชุด แบบสอบถามนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 494 ชุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. เกี่ยวกับผู้บริหารโรงเรียน

ผู้บริหารโรงเรียนที่ตอบแบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 8 คน จำแนกตามเพศเป็น ชาย 6 คน หญิง 2 คน มีอายุต่ำสุด 32 ปี สูงสุด 50 ปี คุณวุฒิของผู้บริหารทั้ง 8 คน แตกต่างกัน จำแนกตามวุฒิเป็น ปริญญาตรีทางการศึกษา 7 คน และได้รับประกาศนียบัตรพิเศษครูมัธยม (พ.ม.) 1 คน วิชาเอกที่ศึกษา คือ ชีววิทยา คณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ไทย สังคมศึกษา ประวัติศาสตร์ วิชาโทที่ศึกษา คือ สังคมศึกษาไทย และชีววิทยา ผู้บริหารโรงเรียนทั้ง 8 คน จำแนกตามสถานภาพสมรสเป็น โสด 1 คน และแต่งงานแล้ว 7 คน มีประสบการณ์ด้านการศึกษาน้อยที่สุด 8 ปี มากที่สุด 28 ปี ผู้บริหารโรงเรียนที่ไม่ต้องทำการสอนมี จำนวน 2 คน ต้องทำการสอน 6 คน ชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์ที่ผู้บริหารทั้ง 6 คน ต้องสอนน้อยที่สุด 2 ชั่วโมง มากที่สุด 18 ชั่วโมง

1.1 ลักษณะของครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อันอาจทำให้เกิดปัญหาในการสอนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร มีลักษณะตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ลักษณะของครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร

ลักษณะ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
ครูรู้จักปรับตัวให้เข้ากับนักเรียน	3.75	0.66	ค่อนข้างมาก
ครูชอบสอนวิชาภูมิศาสตร์	3.75	0.43	ค่อนข้างมาก
ครูมีความกระตือรือร้นในการศึกษาอบรมหาความรู้เพิ่มเติม	3.62	0.78	ค่อนข้างมาก
ครูมีความชำนาญในการสอนวิชาภูมิศาสตร์	3.5	0.50	ปานกลาง
ครูเตรียมการสอนสม่ำเสมอ	3.50	0.50	ปานกลาง
ครูรู้จักนำเหตุการณ์ปัจจุบันมาสัมพันธ์กับวิชาภูมิศาสตร์	3.50	0.50	ปานกลาง
ครูมีความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของการสอนวิชาภูมิศาสตร์	3.37	0.52	ปานกลาง
ครูมีความรู้เกี่ยวกับวิธีสอนวิชาภูมิศาสตร์	3.25	0.44	ปานกลาง
ครูสามารถใช้อุปกรณ์การสอน	3.25	0.66	ปานกลาง
ครูมีความสามารถในการควบคุมชั้นเรียนในขณะที่ทำการสอน	3.25	0.66	ปานกลาง
ครูรู้จักคิดตามผลการเรียนของนักเรียน	3.12	0.60	ปานกลาง
ครูมีความสามารถในการเสาะแสวงหาอุปกรณ์การสอนวิชาภูมิศาสตร์	3.00	0.62	ปานกลาง
ครูรู้จักปรับปรุงวิธีการสอนให้ทันสมัยและเป็นที่น่าสนใจของนักเรียน	3.00	0.62	ปานกลาง
ครูมีปัญหาทางครอบครัวและฐานะทางเศรษฐกิจ	2.37	0.82	น้อย
ครูมีการติดต่อกับผู้ปกครอง ชุมชนฯ เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนวิชานี้	2.25	0.83	น้อย

จากตารางที่ 1 จะเห็นว่า ลักษณะของครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โดยเฉลี่ยแล้ว ผู้บริหารมีความเห็นว่า ครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์รู้จักปรับตัวให้เข้ากับนักเรียน อยู่ในระดับค่อนข้างมาก และครูมีการติดต่อกับผู้ปกครองชุมชนฯ เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนวิชานี้ อยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนของผู้บริหาร

ความเห็น	\bar{X}	S.D.	แปลความ
โรงเรียนมีงบประมาณในการจัดซื้อหนังสือวิชาภูมิศาสตร์	3.37	0.48	ปานกลาง
การที่โรงเรียนมีครูน้อย ทำให้เกิดปัญหาการจัดครูสอนให้			
ตรงตามสายวิชา	3.37	0.99	ปานกลาง
โรงเรียนของท่านขาดความช่วยเหลือทางค่านวิชาการ	3.25	0.43	ปานกลาง
โรงเรียนมีงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์การสอน			
วิชาภูมิศาสตร์	3.12	0.33	ปานกลาง
โรงเรียนมีงบประมาณในการจัดห้องสังคมศึกษา	2.75	0.66	ปานกลาง
ท่านมีครูที่มีวุฒิทางวิชาภูมิศาสตร์ โดยเฉพาะระดับปริญญาตรี	2.62	0.92	ปานกลาง
ท่านจัดครูที่ไม่มีคุณวุฒิทางวิชาภูมิศาสตร์ เข้าไปสอนแทน			
ครูที่ขาดการสอน	2.37	1.10	น้อย

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 2 จะเห็นว่าโดยเฉลี่ยแล้ว ผู้บริหารเห็นว่าโรงเรียนมีงบประมาณในการจัดซื้อหนังสือวิชาภูมิศาสตร์ มีค่าน้อย ทำให้เกิดปัญหาการจัดครูสอนให้ตรงตามสายวิชา ขาดความช่วยเหลือทางด้านวิชาการ มีงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์การสอนวิชาภูมิศาสตร์ มีงบประมาณในการจัดห้องสังคมศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนการจัดครูที่ไม่มีวุฒิทางวิชาภูมิศาสตร์ เข้าไปสอนแทนครูที่ขาดการสอนอยู่ในระดับน้อย

ทั้งตารางที่ 1 และ 2 ความเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับลักษณะของครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์และการบริหารโรงเรียน ผู้บริหารเห็นว่า ลักษณะของครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ เช่น ความกระตือรือร้นในการศึกษาอบรมหาความรู้เพิ่มเติม โดยเฉลี่ยแล้ว อยู่ในระดับค่อนข้างมาก หมายความว่า ผู้บริหารเห็นว่าปัญหาเกี่ยวกับความกระตือรือร้นในการศึกษาอบรมหาความรู้เพิ่มเติมของครูเป็นปัญหาน้อย ส่วนลักษณะอื่น ๆ ของครู เช่น ความชำนาญในการสอนวิชาภูมิศาสตร์ โดยเฉลี่ยแล้วอยู่ในระดับปานกลาง หมายความว่า ผู้บริหารเห็นว่าปัญหาเกี่ยวกับลักษณะอื่น ๆ ของครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ดังกล่าว เป็นปัญหามานกลาง แต่ผู้บริหารเห็นว่า ปัญหาทางครอบครัวและฐานะทางเศรษฐกิจของครูเป็นปัญหาน้อย

ส่วนสถานภาพทางด้านการบริหารโรงเรียนนั้น ผู้บริหารให้ความเห็นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน โดยเฉลี่ยแล้วอยู่ในระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ เช่น การขาดความช่วยเหลือทางด้านวิชาการในวิชาภูมิศาสตร์ เป็นต้น หมายความว่า ผู้บริหารเห็นว่าปัญหาเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนดังกล่าวเป็นปัญหามานกลาง ส่วนการจัดครูที่ไม่มีวุฒิทางวิชาภูมิศาสตร์ เข้าไปสอนแทนครูที่ขาดการสอนนั้น เป็นปัญหาน้อย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. เกี่ยวกับครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ตอนที่ 1 สถานภาพของครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ตอบแบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 32 คน จำแนกตามเพศเป็นชาย 14 คน หรือ ร้อยละ 43.75 หญิง 18 คน หรือ ร้อยละ 56.25 มีอายุต่ำสุด 21 ปี สูงสุด 45 ปี ครูทั้ง 32 คน จำแนกตามสถานภาพสมรส เป็นโสด 24 คน หรือ ร้อยละ 75 สมรสแล้ว 8 คน หรือ ร้อยละ 25 คุณสมบัติของครูทั้ง 32 คน จำแนกตามวุฒิเป็น ปริญญาตรี 24 คน หรือ ร้อยละ 75 อนุปริญญา 1 คน หรือ ร้อยละ 3.12 และผู้ที่จบชั้นประกาศนียบัตร จำนวน 7 คน หรือ ร้อยละ 21.87 ในจำนวนผู้จบปริญญาตรี 24 คน จำแนกเป็นการศึกษามัธยมศึกษา (กศ.ม.) 21 คน ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศส.บ.) 3 คน อนุปริญญา 1 คน ส่วนผู้ที่ได้รับประกาศนียบัตร 7 คน แยกเป็น ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง (ป.กศ.) 4 คน และประกาศนียบัตรครูพิเศษมัธยม (พ.ม.) 3 คน

ประสบการณ์ในการสอนวิชาภูมิศาสตร์ของครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ทั้ง 32 คน ผู้ที่มีประสบการณ์น้อยที่สุด 1 ปี มากที่สุด 15 ปี จำนวนชั่วโมงการสอนของครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์น้อยที่สุด 1 ชั่วโมง สอนมากที่สุด 22 ชั่วโมง ครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์นอกจากจะสอนวิชาภูมิศาสตร์แล้ว ยังต้องสอนวิชาอื่น ๆ ถึง 26 คน จำนวนชั่วโมงที่ครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ไปสอนวิชาอื่นต่อสัปดาห์ ตั้งแต่ 1 - 19 ชั่วโมง วิชาอื่นที่ครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์สอนได้แก่ ประวัติศาสตร์ หน้าที่-ศีลธรรม ภาษาอังกฤษ เลขคณิต พีชคณิต และ พลาณามัย

ครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ทั้ง 32 คน ได้รับมอบหมายให้ทำงานอื่น ๆ นอกจากการสอนวิชาภูมิศาสตร์ ดังปรากฏในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 งานพิเศษอื่น ๆ ของครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์

งานพิเศษที่ทำ	จำนวน	ร้อยละ
เป็นอาจารย์ประจำชั้น	23	71.87
เป็นที่ปรึกษากิจกรรมนักเรียน	14	43.75
เป็นหัวหน้าสายวิชาสังคมศึกษา หรือที่ปรึกษาทางวิชาการ	5	15.62
ช่วยงานคานชุกรการ	5	15.62
ช่วยงานคานแนะแนว	1	3.12

จากตารางที่ 3 จะเห็นว่า งานอื่นที่ครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ทำนอกจากการสอนมากที่สุด คือ ร้อยละ 71.87 เป็นอาจารย์ประจำชั้น รองลงมาคือ ร้อยละ 43.75 เป็นที่ปรึกษากิจกรรมนักเรียน และช่วยงานคานชุกรการ มีครูส่วนน้อยที่ทำงานคานแนะแนว นอกจากนี้ยังมีครูที่ทำหน้าที่เป็นเจ้าหน้าที่พัสดุครุภัณฑ์ของโรงเรียน เป็นเจ้าหน้าที่บรรณารักษ์ห้องสมุด และเป็นเจ้าหน้าที่พยาบาลของโรงเรียน

ในคานรายไคพิเศษนอกจากรายไคจากการเป็นข้าราชการประจำ มีครู 5 คน ที่สอนพิเศษที่โรงเรียนนอกเวลาราชการ อีก 3 คน สอนพิเศษเป็นรายชั่วโมงที่อื่น ส่วนอีก 24 คน ไม่มีรายไคพิเศษ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์มีภูมิลำเนาเดิม ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ภูมิลำเนาเดิมของครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์

ภูมิลำเนาเดิม	จำนวน	ร้อยละ
อยู่ในจังหวัดเดียวกับโรงเรียนที่ท่านทำการสอน	11	34.37
ไม่ได้มีภูมิลำเนาเดียวกับโรงเรียนที่ท่านทำการสอนเลย	9	28.12
อยู่ในภาคเดียวกับโรงเรียนที่ท่านทำการสอน	8	25.00
อยู่ในบริเวณท้องถิ่นตำบลเดียวกันกับโรงเรียนที่ท่านทำการสอน	4	12.50

จากตารางที่ 4 จะเห็นว่า ครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ส่วนมาก คือ ร้อยละ 34.37 อยู่ในจังหวัดเดียวกับโรงเรียนที่ท่านทำการสอน รองลงมา ร้อยละ 28.12 ไม่ได้มีภูมิลำเนาเดียวกับโรงเรียนที่ท่านทำการสอนเลย และจำนวนครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์น้อยที่สุด คือ ร้อยละ 12.5 ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในบริเวณท้องถิ่นตำบลเดียวกันกับโรงเรียนที่ท่านทำการสอน

ครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ส่วนมากมีพื้นความรู้เกี่ยวกับวิชาภูมิศาสตร์มาก่อน ดังข้อเท็จจริงปรากฏในตารางที่ 5

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5 วิชาภูมิศาสตร์ที่ครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ เคยเรียนมา

วิชา	จำนวนครูที่เคยเรียนมา	ร้อยละ
วิธีสอนภูมิศาสตร์	29	90.62
ภูมิศาสตร์กายภาพ	28	87.50
ภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ	27	84.37
ภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจประเทศไทย	27	84.37
ภูมิศาสตร์ประเทศไทย	25	78.12
ภูมิศาสตร์ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้	25	78.12
การอ่านและทำแผนที่	25	78.12
ภูมิศาสตร์ เอเชียตะวันออก	24	75.00
ภูมิศาสตร์ยุโรป	24	75.00
ภูมิศาสตร์ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์	23	71.87
การสงวนทรัพยากรธรรมชาติ	23	71.87
ภูมิศาสตร์ เอเชียใต้และเอเชียกลาง	22	68.75
ภูมิศาสตร์อเมริกาเหนือ	22	68.75
ภูมิศาสตร์มรสุมเอเชีย	22	68.75
ภูมิศาสตร์อเมริกาใต้	20	62.50
ภูมิศาสตร์การเมือง	18	56.25
ภูมิศาสตร์แอฟริกา	15	46.87
อุทกนิยมนิเวศวิทยา	10	31.25
สมุทรศาสตร์	7	21.87
นาคกรภูมิศาสตร์	1	3.12

จากตารางที่ 5 จะเห็นได้ว่า ครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ จำนวนมากที่สุด คือ ร้อยละ 90.62 เคยเรียนวิธีสอนภูมิศาสตร์มาแล้ว วิชาที่มีครูกว่า ร้อยละ 80 เคยเรียนมาแล้ว คือวิชาภูมิศาสตร์กายภาพ ภูมิศาสตร์เศรษฐกิจ ภูมิศาสตร์เศรษฐกิจประเทศไทย และวิชาที่ครูมากกว่า ร้อยละ 70 เคยเรียนมาแล้ว คือวิชาภูมิศาสตร์ประเทศไทย ภูมิศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ภูมิศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียง ภูมิศาสตร์ยุโรป ภูมิศาสตร์ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ การสงวนทรัพย์สินทางธรรมชาติ การอ่านและทำแผนที่ วิชาที่ครูเคยเรียนมาน้อยที่สุด คือร้อยละ 3.12 ได้แก่ วิชานาครภูมิศาสตร์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 สถานภาพเกี่ยวกับผู้บริหารโรงเรียนอันอาจทำให้เกิดปัญหาตาม
ความเห็นของครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ ดังปรากฏในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์

ลักษณะ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
เห็นความสำคัญและคุณค่าของวิชาภูมิศาสตร์	3.03	0.85	ปานกลาง
รับฟังความคิดเห็นของผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชา เกี่ยวกับปัญหา การเรียนการสอนและการแก้ปัญหาต่าง ๆ	3.03	0.95	ปานกลาง
เปิดโอกาสให้ครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์วางโครงการงานเกี่ยวกับ การเรียนการสอนโดยเสรี	2.94	0.78	ปานกลาง
สนับสนุนให้ครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ เข้ารับการศึกษาดู อบรมเพื่อเพิ่มประสบการณ์	2.81	0.95	ปานกลาง
ตั้งงบประมาณในการซื้ออุปกรณ์การสอนวิชาภูมิศาสตร์ ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นอย่างเพียงพอ	2.81	0.77	ปานกลาง
ออกคำสั่งและมอบหมายงานให้ทำโดยไม่คำนึงถึง ความคิดเห็นของผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชา	2.72	0.75	ปานกลาง
เห็นว่าใครก็สอนวิชาภูมิศาสตร์ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นได้ ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมเพื่อสอนวิชาภูมิศาสตร์ในแนว ใหม่ เช่น การจัดทัศนศึกษา นิทรรศการ เป็นต้น	2.59	1.06	น้อย
มอบหมายงานธุรการให้ครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ ทำให้มี เวลาเตรียมการสอนไม่พอ	2.59	1.20	น้อย
จัดครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ให้สอนมากชั่วโมงเกินไป จนไม่มีเวลาเตรียมการสอน	2.53	0.79	น้อย
จัดให้ครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ สอนวิชาอื่นที่ไม่ใช่วิชาใน สายสังคมศึกษา	2.50	0.79	น้อย
	2.28	1.21	น้อย

จากตารางที่ 6 จะเห็นว่า ลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูสอนวิชาภูมิศาสตร์ ส่วนมากมีความเห็นว่า ผู้บริหารเห็นความสำคัญและคุณค่าของวิชาภูมิศาสตร์ รับฟังความคิดเห็นของผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชาเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอน และการแก้ปัญหาต่าง ๆ จัดตั้งงบประมาณในการซื้ออุปกรณ์การสอนวิชาภูมิศาสตร์ และสนับสนุนให้ครูสอนวิชาภูมิศาสตร์ เข้ารับการศึกษอบรมเพื่อเพิ่มประสบการณ์ อยู่ในระดับปานกลาง หมายความว่า ปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหাপานกลาง

ความคิดเห็นของครูสอนวิชาภูมิศาสตร์ เกี่ยวกับการให้ความร่วมมือกับครูสอนวิชาภูมิศาสตร์ จัดครูสอนวิชาภูมิศาสตร์ ให้สอนมากชั่วโมงเกินไป จนไม่มีเวลาเตรียมการสอน จัดให้ครูสอนวิชาภูมิศาสตร์ สอนวิชาอื่นที่ไม่ใช่วิชาในสายสังคมศึกษา มอบหมายงานธุรการให้ครูสอนวิชาภูมิศาสตร์ ทำให้มีเวลาเตรียมการสอนไม่พอ และส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมเพื่อสอนวิชาภูมิศาสตร์ แนวใหม่ เช่น การจัดทัศนศึกษา นิทรรศการ ของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย หมายความว่า ปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาน้อย

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 3 มัธยมศึกษาเกี่ยวกับตำราแบบเรียน

ครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับตำราแบบเรียนวิชาภูมิศาสตร์
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ใช้อยู่ ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์เกี่ยวกับแบบเรียนวิชาภูมิศาสตร์ที่
ใช้อยู่

ความคิดเห็น	\bar{X}	S.D.	แปลความ
มีเนื้อหาล้าสมัย ไม่ทันต่อเหตุการณ์	3.81	0.60	ค่อนข้างมาก
ครอบคลุมเนื้อหาในหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	3.38	0.91	ปานกลาง
มีข้อเท็จจริงผิดพลาด	3.19	0.97	ปานกลาง
มีรูปเล่มและตัวพิมพ์ที่เหมาะสม	2.97	0.73	ปานกลาง
มีตำราอ้างอิง ตอนท้ายของหนังสือ	2.75	0.83	ปานกลาง
มีการจัดลำดับเนื้อเรื่อง ความต่อเนื่องดี	2.72	0.83	น้อย
ใช้ภาษายากไม่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน	2.63	1.01	น้อย
คำอธิบายในแบบเรียนชัดเจนแจ่มแจ้ง	2.56	0.62	น้อย
มีภาพประกอบหรือแผนที่ประกอบ	2.25	0.66	น้อย
มีคำถาม แบบฝึกหัด และข้อเสนอแนะในการเรียน	1.78	0.78	น้อย

จากตารางที่ 7 จะเห็นว่า ความเห็นของครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์โดยเฉลี่ยมี
ความเห็นว่ หนังสือแบบเรียนมีเนื้อหาล้าสมัย ไม่ทันต่อเหตุการณ์ อยู่ในระดับค่อนข้างมาก
หนังสือแบบเรียนครอบคลุมเนื้อหาในหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้น มีข้อเท็จจริงผิดพลาด มีรูปเล่มและตัวพิมพ์ที่เหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
ความเห็นของครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ที่ว่า หนังสือแบบเรียนมีคำอธิบายชัดเจน
แจ่มแจ้ง ใช้ภาษายาก ไม่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน มีการจัดลำดับเนื้อเรื่องความต่อเนื่อง
ดี มีภาพประกอบหรือแผนที่ประกอบ และมีคำถาม แบบฝึกหัด และข้อเสนอแนะในการเรียน
อยู่ในระดับน้อย

นอกจากนี้ ครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ยังได้เสนอความคิดเห็นอื่น ๆ เกี่ยวกับหนังสือแบบเรียน ว่า มีคำอธิบายสั้นเกินไป หัวข้อสำคัญ ๆ ไม่ชัดเจน ควรปรับปรุงเกี่ยวกับเนื้อหาต่าง ๆ รวมทั้งแผนที่ให้ทันสมัยสัมพันธ์กับเหตุการณ์ปัจจุบัน และควรมีภาพฉายที่ชัดเจน

ตารางที่ 7 ความเห็นของครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์เกี่ยวกับตำราเรียน การที่ครูเห็นว่า แบบเรียนมีเนื้อหาล้าสมัย ไม่ทันต่อเหตุการณ์ โดยเฉลี่ยแล้วอยู่ในระดับค่อนข้างมาก หมายความว่า ครูเห็นว่าปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหาในแบบเรียนล้าสมัย ไม่ทันต่อเหตุการณ์เป็นปัญหามากที่สุด ส่วนความเห็นของครูที่ว่า แบบเรียนคลุมเนื้อหาในหลักสูตร ความชัดเจนของคำอธิบายในแบบเรียนและอื่น ๆ เป็นปัญหาปานกลาง หมายความว่า ครูเห็นว่าปัญหาเกี่ยวกับแบบเรียนดังกล่าวเป็นปัญหาปานกลาง ส่วนความเห็นของครูที่ว่าแบบเรียนมีการจัดลำดับเนื้อเรื่องความต่อเนื่อง มีภาพหรือแผนที่ประกอบ และอื่น ๆ อยู่ในระดับน้อย หมายความว่าครูเห็นว่าปัญหาเกี่ยวกับแบบเรียนมีการจัดลำดับเนื้อเรื่องความต่อเนื่องดังกล่าว เป็นปัญหาน้อย

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 4 ความเข้าใจในแนวคิดวิชาภูมิศาสตร์

ครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์มีความเข้าใจในแนวคิดวิชาภูมิศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษา

ตอนต้น

ตารางที่ 8 ความเข้าใจในแนวคิดวิชาภูมิศาสตร์ของครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษา

ตอนต้น

ความเข้าใจในแนวคิดวิชาภูมิศาสตร์	\bar{X}	S.D.	แปลความ
เป็นวิชาที่ว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม	4.09	0.89	ค่อนข้างมาก
เป็นวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศ	4.09	0.60	ค่อนข้างมาก
เป็นวิชาที่ว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับการผลิตและการบริโภค	3.81	0.99	ค่อนข้างมาก
เป็นวิชาที่ว่าด้วยกิจกรรมทางค่านเศรษฐกิจของมนุษย์	3.75	0.74	ค่อนข้างมาก
เป็นวิชาที่ศึกษาสิ่งที่เป็นเหตุเป็นผลต่อกัน	3.72	1.13	ค่อนข้างมาก
เป็นวิชาที่ช่วยเฝ้าเห็นแนวทางในการแก้ปัญหาทางค่านเศรษฐกิจทั้งในปัจจุบันและอนาคต	3.72	0.50	ค่อนข้างมาก
เป็นวิชาที่เกี่ยวกับปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นบนพื้นโลก	3.53	0.63	ปานกลาง
เป็นวิชาที่ศึกษาจากสิ่งที่ใกล้ตัวตัวเองก่อนไปยังสิ่งที่ไกลตัวออกไป	3.53	0.63	ปานกลาง
เป็นวิชาที่ช่วยให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ	3.47	0.60	ปานกลาง
เป็นวิชาที่ให้ความรู้และความเข้าใจอันเป็นประโยชน์ในการแก้ปัญหาประจำวัน	3.12	0.98	ปานกลาง

จากตารางที่ 8 จะเห็นว่า ความเข้าใจในแนวคิดวิชาภูมิศาสตร์ โดยเฉลี่ยแล้วเห็นว่า เป็นวิชาที่ว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม เป็นวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศ เป็นวิชาที่ว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับการผลิตและการบริโภค เป็นวิชาที่ว่าด้วยกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจของมนุษย์ เป็นวิชาที่ศึกษาสิ่งที่เป็นเหตุเป็นผลต่อกัน เป็นวิชาที่ช่วยให้มองเห็นแนวทางในการแก้ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจทั้งในปัจจุบันและอนาคต อยู่ในระดับค่อนข้างมาก

ส่วนความเข้าใจอื่น ๆ โดยเฉลี่ยแล้วอยู่ในระดับปานกลาง คือ วิชาภูมิศาสตร์ เป็นวิชาที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นบนพื้นโลก เป็นวิชาที่ศึกษาจากสิ่งที่ใกล้ตัวตัวเองก่อนไปยังสิ่งที่ไกลตัวออกไป เป็นวิชาที่ช่วยให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ เป็นวิชาที่ให้ความรู้และความเข้าใจอันเป็นประโยชน์ในการแก้ปัญหาประจำวัน

ความเข้าใจในแนวคิดวิชาภูมิศาสตร์ของครูนั้น โดยเฉลี่ยแล้ว ครูมีความเข้าใจในแนวคิดวิชาภูมิศาสตร์อยู่ในระดับค่อนข้างมากเป็นส่วนใหญ่ หมายความว่า ปัญหาเกี่ยวกับความเข้าใจในแนวคิดดังกล่าวของครู เป็นปัญหาน้อย

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 5 วิธีการสอนของครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ ดังตารางที่ 9 - 14

ในการจัดชั่วโมงเรียนวิชาภูมิศาสตร์ต่อสัปดาห์นั้น ครูส่วนมาก ร้อยละ 62.5 มีความเห็นว่าควรเพิ่มชั่วโมงใหม่มากขึ้น และมีครู ร้อยละ 34.37 ที่เห็นว่าการจัดชั่วโมงเรียนต่อสัปดาห์ของวิชาภูมิศาสตร์ที่จัดไว้แต่เดิมเหมาะสมดีแล้ว

ในการสอนทุกครั้ง ครูจำเป็นต้องเตรียมการสอน ครูส่วนมาก ร้อยละ 37.5 เตรียมการสอนเมื่อเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับเหตุการณ์ใหม่ ๆ รองลงมา ร้อยละ 31.25 เตรียมการสอนอย่างดีทุกครั้ง และ ร้อยละ 21.87 เตรียมการสอนน้อย เพราะไม่ค่อยมีเวลาส่วนที่ไม่เตรียมการสอน เพราะสอนชำนาญมีน้อยที่สุด ร้อยละ 9.37

ทางด้านเทคนิคการสอนวิชาภูมิศาสตร์แผนใหม่ ครูส่วนมาก ร้อยละ 50 ใช้วิธีสอนแบบแก้ปัญหา (Problem Solving Method) รองลงมา ร้อยละ 34.37 ยังใช้วิธีสอนแบบบรรยายตามหนังสือแบบเรียนเรียงตามลำดับไปเรื่อย ๆ ส่วนน้อยที่สุดใช้วิธีการสอนแบบสืบสอบ

เกี่ยวกับการกำหนดความมุ่งหมายในการสอนวิชาภูมิศาสตร์ ครูส่วนมาก ร้อยละ 59.37 กำหนดทุกครั้งที่สอนทุกบทเรียน รองลงมา ร้อยละ 37.5 กำหนดความมุ่งหมายในการสอนเป็นครั้งคราว

ตารางที่ 9 ทักษะที่ครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ปลูกฝังแก่นักเรียนในการสอนแต่ละชั่วโมง

ทักษะ	จำนวน	ร้อยละ
ความเป็นประชาธิปไตย	26	81.25
รู้จักสังเกตพิจารณา รู้จักคิดและแก้ปัญหาด้วยตนเอง	24	75.00
มีเหตุผลและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	22	68.75
รู้จักซักถามและรู้จักวิพากษ์วิจารณ์	22	68.75
คนควหาความรู้อยู่เสมอ	20	62.5
ความรับผิดชอบต่อนานาชาติ	19	59.37

จากตารางที่ 9 จะเห็นได้ว่า ในการสอนแต่ละครั้ง ครูได้สร้างนิสัยที่ดีและสร้างทัศนคติแก่นักเรียนในเรื่อง ความเป็นประชาธิปไตยมากที่สุด ร้อยละ 81.25 รองลงมา ร้อยละ 75 ในเรื่องการรู้จักสังเกตพิจารณา รู้จักคิดและแก้ปัญหาด้วยตนเอง และที่น้อยที่สุด ร้อยละ 59.37 ในเรื่องความรับผิดชอบหน้าที่

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 10 ปัญหาในการสอนวิชาภูมิศาสตร์ที่ครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ประสบ

ปัญหา	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีแหล่งค้นคว้า	24	75.00
ขาดอุปกรณ์การสอน	19	59.37
เวลาเรียนของนักเรียนจำกัด	19	59.37
ขาดความสามารถและความสนใจของนักเรียน	7	21.87
ขาดเทคนิคการสอนที่ดี	5	15.62
ไม่รู้วิธีการวัดผล	4	12.50
ขาดความมั่นใจในความรู้ของตน	3	9.37

จากตารางที่ 10 ด้านปัญหาการสอนวิชาภูมิศาสตร์ที่ครูผู้สอนประสบอยู่ ครูส่วนมาก ร้อยละ 75 ประสบปัญหาขาดแหล่งในการค้นคว้า ร่องลงมา ขาดอุปกรณ์การสอน และเวลาเรียนของนักเรียนมีจำกัด และส่วนน้อยที่สุดมีปัญหาขาดความมั่นใจในความรู้ของตน

ในการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่นักเรียน ครูส่วนมาก ร้อยละ 71.87 ตอบว่าไม่เคยเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่นักเรียนเลย ร่องลงมา ร้อยละ 15.62 เชิญวิทยากรมาประมาณปีละครั้ง และน้อยที่สุด ร้อยละ 12.5 เชิญมาเทอมละครั้ง ส่วนการเชิญเดือนละครั้ง ไม่มีครูคนใดเลือกตอบเลย

ตารางที่ 11 ปัญหาในการสอนที่เกิดจากหลักสูตร วิชาภูมิศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ปัญหา	จำนวน	ร้อยละ
ไม่อาจจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับหลักสูตรได้	26	81.25
เนื้อหาบางตอนยากเกินไปสำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	20	62.50
เนื้อหาวิชาซ้ำซาก ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย	17	53.12
เนื้อหาในหลักสูตรซ้ำกับหมวดวิชาอื่น	14	43.75
จำนวนเนื้อหาในหลักสูตรกับคะแนนไม่สมดุลกัน	14	43.75
การเรียงลำดับเนื้อหาในหลักสูตรไม่เหมาะสม	12	37.50
เนื้อหาวิชาในหลักสูตรมากเกินไป	11	34.37
เนื้อหาวิชาไม่สัมพันธ์กับท้องถิ่นที่ทำการสอน	8	25.00
เนื้อหาวิชาในหลักสูตรน้อยเกินไป	-	-

จากตารางที่ 11 จะเห็นว่าปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาภูมิศาสตร์นั้น
ครูส่วนมาก ร้อยละ 81.25 เห็นว่ามีปัญหาเนื่องจากไม่อาจจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับ
หลักสูตรได้ รองลงมา ร้อยละ 62.50 เห็นว่า เนื้อหาบางตอนยากเกินไปสำหรับชั้น
มัธยมศึกษาตอนต้น และที่น้อยที่สุด ร้อยละ 25.00 เห็นว่า มีปัญหาเนื่องจากเนื้อหาวิชา
ไม่สัมพันธ์กับท้องถิ่นที่ทำการสอน ส่วนเนื้อหาวิชาในหลักสูตรน้อยเกินไป ไม่มีครูคนใด
เลือกเลย

ตารางที่ 12 ปัญหาในการจัดกิจกรรมการสอนวิชาภูมิศาสตร์

ปัญหา	จำนวน	ร้อยละ
เนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์มากเกินไปจนไม่มีเวลาจัดกิจกรรม ในชั่วโมงสอนได้	29	90.62
ไม่มีเวลาพอในการจัดกิจกรรม	25	78.12
ขาดอุปกรณ์และแหล่งค้นคว้า	19	59.37
ขาดความร่วมมือในการจัดกิจกรรมจากนักเรียน	14	43.75
ไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร	9	28.12
ไม่มีความชำนาญในการจัดกิจกรรม	9	28.12
ขาดความร่วมมือจากชุมชนภายนอก	2	6.25

จากตารางที่ 12 จะเห็นว่า ปัญหาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการสอนวิชา
ภูมิศาสตร์นั้น ครูส่วนมากร้อยละ 90.62 เห็นว่ามีปัญหาเนื่องจากเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์มาก
เกินไปจนไม่มีเวลาจัดกิจกรรม รองลงมาไม่มีเวลาพอในการจัดกิจกรรม และครูจำนวน
น้อยที่สุดที่เห็นว่า เนื่องจากขาดความร่วมมือจากชุมชนภายนอก

ตารางที่ 13 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือคู่มือการสอนวิชาภูมิศาสตร์ของครูสอนวิชา
ภูมิศาสตร์

ความเห็น	จำนวน	ร้อยละ
เป็นแนวทางให้ครูนำเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ในหลักสูตร มาปรับปรุงให้เหมาะสมกับการเรียนการสอน	29	90.62
เป็นส่วนหนึ่งในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้เหมาะสม กับสภาพแวดล้อม	9	28.12
กิจกรรมการเรียนการสอนบางข้อไม่สามารถนำมาปฏิบัติ ได้ในสังคมปัจจุบัน	9	28.12
เป็นแนวทางให้ครูจัดทำคู่มือการสอนของตนเอง	8	25.00

จากตารางที่ 13 จะเห็นว่า ครูสอนวิชาภูมิศาสตร์ส่วนมาก ร้อยละ 90.62
ให้ความเห็นเกี่ยวกับหนังสือคู่มือการสอนวิชาภูมิศาสตร์ ว่า จะเป็นแนวทางให้ครูสามารถ
นำเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์มาปรับปรุงให้เหมาะสมกับการเรียนการสอน รองลงมา ร้อยละ
28.12 เห็นว่าเป็นส่วนหนึ่งในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม
ครูจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 25.00 เห็นว่าเป็นแนวทางให้ครูจัดทำคู่มือการสอนของตนเอง

ตารางที่ 14 วิธีแก้ปัญหาการสอนของครูสอนวิชาภูมิศาสตร์เมื่อประสบปัญหาการสอน
ไม่ทันตามหลักสูตร

วิธีการแก้ปัญหา	จำนวน	ร้อยละ
นักเรียนมาสอนนอกเวลาเรียน	22	68.50
โดยการอธิบายเรื่องย่อ ๆ ให้นักเรียนฟังจนจบ หลักสูตร	17	53.12
มอบหมายให้นักเรียนไปอ่านมาเป็นการบ้าน	7	21.87
เพื่อเตรียมสอบ	4	12.50
ให้นักเรียนไปอ่านและทำความเข้าใจกันเอง	3	9.37
ตัดบางเรื่องทิ้งไป โดยไม่ต้องออกข้อสอบ	1	3.12
เลือกเอาเฉพาะบางตอนที่ออกข้อสอบมาอธิบายให้เด็กฟัง		

จากตารางที่ 14 จะเห็นว่า เมื่อครูประสบปัญหาการสอนเนื้อหาไม่ทันตาม
หลักสูตรครูส่วนมาก ร้อยละ 68.75 แก้ปัญหาการสอนไม่ทันโดยให้นักเรียนมาสอนนอก
เวลาเรียน รองลงมา ร้อยละ 53.12 อธิบายเรื่องย่อ ๆ ให้นักเรียนฟังจนจบหลักสูตร
และครูจำนวนน้อยที่สุดที่คิดจะแก้ปัญหาโดยเลือกเอาเฉพาะบางตอนที่ออกข้อสอบมาอธิบาย
ให้เด็กฟัง

ตอนที่ 6 ปัญหาเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอน

ตารางที่ 15 ความสามารถและโอกาสในการใช้อุปกรณ์การสอนวิชาภูมิศาสตร์ของครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ความสามารถและโอกาส	\bar{X}	S.D.	แปลความ
ท่านใช้อุปกรณ์การสอนบ่อยครั้ง	3.12	1.01	ปานกลาง
ท่านมีส่วนในการเก็บรักษาและซ่อมแซมอุปกรณ์การสอน	2.93	0.96	ปานกลาง
ผู้บริหารสนับสนุนและส่งเสริมท่านในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์การสอน	2.84	0.92	ปานกลาง
ท่านทำอุปกรณ์การสอนเองทุกครั้งที่ต้องการใช้	2.72	1.30	ปานกลาง
ท่านมีทักษะและเวลาในการทำอุปกรณ์การสอน	2.69	0.71	ปานกลาง
ท่านมีเวลาเตรียมตัวก่อนใช้อุปกรณ์	2.50	1.14	น้อย
อุปกรณ์การสอนในโรงเรียนมีเพียงพอและสามารถนำมาใช้ได้ตรงกับเนื้อหาสาระของบทเรียน	2.37	0.74	น้อย
ท่านมีความสะดวกในการนำอุปกรณ์การสอนมาใช้	2.28	1.03	น้อย

จากตารางที่ 15 ความสามารถและโอกาสในการใช้อุปกรณ์การสอนวิชาภูมิศาสตร์ของครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ โดยเฉลี่ยแล้ว ผู้บริหารสนับสนุนและส่งเสริมในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์การสอน มีทักษะและเวลาในการทำอุปกรณ์การสอน ทำอุปกรณ์การสอนเองทุกครั้งที่ต้องการใช้ ใช้อุปกรณ์การสอนบ่อยครั้ง และมีส่วนในการเก็บรักษาและซ่อมแซมอุปกรณ์การสอน อยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนเวลาในการเตรียมตัวก่อนใช้อุปกรณ์ ความสะดวกในการนำอุปกรณ์การสอนมาใช้ และจำนวนอุปกรณ์การสอนในโรงเรียนมีเพียงพอ และสามารถนำมาใช้ได้ตรงกับเนื้อหาสาระของบทเรียน อยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 15 ความสามารถและโอกาสในการใช้อุปกรณ์การสอนวิชา
ภูมิศาสตร์ ของครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นนั้น ครูเห็นว่า ผู้บริหารสนับสนุนและส่งเสริมครูในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์การสอน ครูมีทักษะและเวลาในการทำอุปกรณ์การสอนและอื่น ๆ โดยเฉลี่ยแล้วอยู่ในระดับกลาง หมายความว่า ครูเห็นว่าปัญหาเกี่ยวกับเรื่องความสนับสนุนและส่งเสริมครูของผู้บริหารและเรื่องอื่น ๆ เป็นปัญหาปานกลาง ส่วนเวลาในการเตรียมตัวก่อนใช้อุปกรณ์โดยเฉลี่ยแล้ว อยู่ในระดับน้อย หมายความว่า ครูเห็นว่าปัญหาเกี่ยวกับเวลาและอุปกรณ์เหล่านี้ เป็นปัญหามาก

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 16 ชนิดของอุปกรณ์การสอนที่ครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ใช้ประกอบการเรียนการสอน

อุปกรณ์	\bar{X}	S.D.	แปลความ
แผนที่แขวนและลูกโลก	4.15	0.93	ค่อนข้างมาก
หนังสือประกอบการค้นคว้า	3.40	1.08	ปานกลาง
แผนที่เล่ม หรือ atlas	3.37	1.09	ปานกลาง
แผนภาพ แผนภูมิ	3.03	0.81	ปานกลาง
รูปภาพแผนที่	2.68	1.15	ปานกลาง
สื่อมวลชน ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์	2.62	1.11	น้อย
ตัวอย่างของจริง เช่น แร่ ชาติ	2.56	1.20	น้อย
สถานทูตและสถานบันเทิงต่างประเทศ	2.06	1.17	น้อย
ฟิล์ม ฟิล์มสตริป สไลด์	1.65	0.66	น้อย
วิทยากร	1.40	0.44	น้อยที่สุด

จากตารางที่ 16 จะเห็นว่า ชนิดของอุปกรณ์การสอนวิชาภูมิศาสตร์ที่ครูใช้โดยเฉลี่ยแล้ว เป็นแผนที่แขวนและลูกโลก อยู่ในระดับค่อนข้างมาก

แผนภาพ แผนภูมิ รูปภาพแผนที่ แผนที่เล่ม หรือ atlas หนังสือประกอบการค้นคว้า อยู่ในระดับปานกลาง

ฟิล์ม ฟิล์มสตริป สไลด์ สถานทูตและสถานบันเทิงต่างประเทศ ตัวอย่างของจริง เช่น แร่ชาติ และสื่อมวลชนซึ่งได้แก่วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ อยู่ในระดับน้อย ส่วนการเชิญวิทยากรนั้นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 7 ปัญหาเกี่ยวกับการวัดผลของครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ ดังปรากฏใน
ตารางที่ 17

ตารางที่ 17 วิธีการวัดผลวิชาภูมิศาสตร์ที่ครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ใช้ในปัจจุบัน

วิธีการวัดผล	จำนวน	ร้อยละ
ใช้แบบทดสอบปรนัยและอัตนัยปนกัน	25	78.12
ให้นักเรียนทำรายงาน	22	68.75
ให้นักเรียนทำรายงานหลาย ๆ ชิ้น แล้วรวมคะแนน ทั้งหมด	19	59.37
ให้นักเรียนตอบปากเปล่า	15	46.87
ใช้แบบทดสอบปรนัย	14	43.75
ใช้แบบทดสอบอัตนัย	9	28.12

จากตารางที่ 17 จะเห็นว่า ในการวัดผลการเรียนการสอนนักเรียนของครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ ครูส่วนมาก ร้อยละ 78.12 วัดผลนักเรียน โดยการให้แบบทดสอบปรนัยและอัตนัยปนกัน รองลงมาให้นักเรียนทำรายงาน มีครูจำนวนน้อยที่สุดที่ใช้วิธีวัดผลโดยใช้ข้อทดสอบแบบอัตนัยอย่างเดียว

ตารางที่ 18 ปัญหาที่ครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ประสบในการวัดผลวิชาภูมิศาสตร์

ปัญหา	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีการวิเคราะห์ข้อสอบที่ออกไปแล้ว	18	56.25
มีปัญหาในการตรวจข้อสอบให้คะแนน	8	25.00
ขาดวัสดุและอุปกรณ์ในการสร้างแบบทดสอบ	5	15.62
ไม่มีความรู้เรื่องการวัดผลแบบใหม่	1	3.12
สร้างแบบทดสอบไม่ได้	-	-

จากตารางที่ 18 จะเห็นว่า ปัญหาการวัดผลวิชาภูมิศาสตร์ที่ครูประสบอยู่ ครูส่วนมาก ร้อยละ 56.25 เห็นว่ามีปัญหาเนื่องจากไม่มีการวิเคราะห์ข้อสอบที่ออกไปแล้ว รองลงมามีปัญหาในการตรวจข้อสอบให้คะแนน ส่วนน้อยที่สุดไม่มีความรู้เรื่องการวัดผลแบบใหม่ และปัญหาสร้างแบบทดสอบไม่ได้ ไม่มีครูผู้ใดเลือกเลย

ครูส่วนมาก ร้อยละ 78.12 กำหนดเวลาในการวัดผล โดยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดเก็บคะแนนตลอดปี รองลงมาจำนวน ร้อยละ 50.00 วัดผลทุกชั่วโมง เมื่อสอนจบบทเรียนหนึ่ง ๆ และจำนวนร้อยละ 37.50 ให้ทำข้อสอบประจำภาคก่อนปิดเทอม และจำนวนน้อยที่สุดคือ ร้อยละ 18.75 วัดผลโดยให้นักเรียนทำงานส่งเป็นเทอม

ทางด้านการวัดการสอนของครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ใช้อยู่ ครูส่วนมาก ร้อยละ 65.62 ใช้ประเมินการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ รองลงมา ร้อยละ 34.37 ใช้ประเมินการสอนที่ครูสังคมศึกษาในโรงเรียนทำขึ้นเอง ส่วนประเมินการสอนของเขตการศึกษาและจังหวัดที่โรงเรียนตั้งอยู่ ไม่มีครูผู้ใดเลือกเลย

ตารางที่ 19 ความช่วยเหลือที่ครูสอนวิชาภูมิศาสตร์ต้องการ

ความช่วยเหลือ	จำนวน	ร้อยละ
ทุกด้านที่กล่าวมาแล้ว	14	43.45
ด้านเนื้อหาวิชาการ	11	34.37
ด้านการสำรวจและใช้อุปกรณ์การสอน	11	34.37
ด้านวิธีสอน	5	15.62
ด้านการวัดผล	3	9.37
ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์กับนักเรียนและเพื่อนร่วมงาน	2	6.25

จากตารางที่ 19 จะเห็นว่า ครูสอนวิชาภูมิศาสตร์ต้องการความช่วยเหลือทุกด้าน ทั้งเนื้อหาวิชา วิธีการสอน การสำรวจ และใช้อุปกรณ์การสอน มนุษย์สัมพันธ์และการวัดผลมากที่สุด คือ ร้อยละ 43.75 ส่วนทางด้านการมีมนุษยสัมพันธ์กับนักเรียนและเพื่อนร่วมงาน ครูต้องการความช่วยเหลือน้อยที่สุด

ศูนย์วิจัยสุขภาพ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. เกี่ยวกับนักเรียน

3.1 สถานภาพของนักเรียน

นักเรียนที่ตอบแบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 494 คน จำแนกตามเพศ เป็นนักเรียนชาย จำนวน 226 คน หรือร้อยละ 45.75 เป็นนักเรียนหญิง จำนวน 268 คน หรือร้อยละ 54.25 มีอายุต่ำสุด 12 ปี และอายุสูงสุด 19 ปี จำแนกตามระดับชั้นเรียน เป็นนักเรียนที่กำลังเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 จำนวน 164 คน หรือร้อยละ 33.20 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 จำนวน 163 คน หรือร้อยละ 32.99 และเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 จำนวน 166 คน หรือร้อยละ 33.60

ความคิดเห็นของนักเรียนทั้ง 494 คน เกี่ยวกับการจัดชั่วโมงสอนวิชาภูมิศาสตร์ ต่อสัปดาห์ นักเรียนส่วนมาก 197 คน หรือร้อยละ 39.88 เห็นว่าควรสอนวิชาภูมิศาสตร์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง รองลงมา คือร้อยละ 31.38 เห็นว่าควรสอนวิชาภูมิศาสตร์ สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง และจำนวนร้อยละ 18.62 เห็นว่าควรสอนวิชาภูมิศาสตร์ สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง ส่วนจำนวนน้อยที่สุด คือร้อยละ 2.63 เห็นว่าควรสอนวิชาภูมิศาสตร์ สัปดาห์ละ 5 ชั่วโมง

ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับวิชาภูมิศาสตร์

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 20 ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับวิชาภูมิศาสตร์

ความเห็น	จำนวน	ร้อยละ
ช่วยให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อโลก รู้ถึงคุณค่าของความเข้าใจระหว่างชาติ	318	64.37
น่าสนใจ สนุก และให้ความเพลิดเพลิน	244	24.39
เกี่ยวกับเหตุการณ์ อดีต ปัจจุบัน และ อนาคต	239	40.24
มีประโยชน์ช่วยให้นักเรียนเข้าใจถึงปัญหาประจำวัน และสามารถไขเหตุผลแกปัญหา	194	39.27
ช่วยฝึกทักษะในการสังเกตพิจารณาเป็นกรณีเหตุผลในการแก้ปัญหา	193	39.06
เรียนแล้วเข้าใจยาก ต้องจำมาก	121	20.44
น่าเบื่อ ไม่มีประโยชน์	73	14.77
สอบไคคะแนนไม่ดี	65	13.16
สอบไคคะแนนดี	15	3.04

จากตารางที่ 20 จะเห็นว่า นักเรียนส่วนมาก ร้อยละ 64.37 เห็นว่าวิชาภูมิศาสตร์ช่วยให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อโลก รู้ถึงคุณค่าของความเข้าใจระหว่างชาติ รองลงมา เป็นวิชาที่น่าสนใจ สนุกและให้ความเพลิดเพลิน มีนักเรียนจำนวนน้อยที่สุดที่เห็นว่า เป็นวิชาที่สอบไคคะแนนดี

3.2 ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการสอนวิชาภูมิศาสตร์ ดังปรากฏในตารางที่ 21

สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับครูสอนวิชาภูมิศาสตร์ นักเรียนส่วนมาก ร้อยละ

78.34 เห็นว่าครูสอนวิชาภูมิศาสตร์ มีความรู้ดี มีวิธีการสอนดี รองลงมา ร้อยละ 58.30 เห็นว่าครูมีบุคลิกดี มีความสนใจนักเรียนทั่ว และ ร้อยละ 13.56 เห็นว่า ครูมีวิธีการสอนไม่น่าสนใจ จำนวนน้อยที่สุดคือ ร้อยละ 12.14 เห็นว่าครูสอนมีบุคลิกไม่ดี ไม่น่าสนใจ สอนไปตามตารางสอนเท่านั้น

เกี่ยวกับลักษณะของครูสอนวิชาภูมิศาสตร์ที่นักเรียนต้องการ หากมีโอกาสดูเลือก นักเรียนส่วนมาก ร้อยละ 54.69 ต้องการครูที่มีความรู้ดี มีวิธีการสอนทันสมัย เข้ากับนักเรียนได้ทุกคน ช่วยให้นักเรียนแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง รองลงมา ร้อยละ 39.47 เห็นว่าต้องการครูที่มีความรู้ดี มีวิธีสอนดี และเอาใจใส่นักเรียนทุกคน และ ร้อยละ 4.65 ต้องการครูที่มีความรู้ดี มีระเบียบวินัยดี ควบคุมชั้นเรียนได้เรียบร้อย จำนวนน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 1.21 ต้องการครูที่ใจดี ไม่เข้มงวดกวดขันนัก สอนพอใช้ได้

ตารางที่ 21 วิธีการสอนของครูที่ใสสอนวิชาภูมิศาสตร์ ตามความคิดเห็นของนักเรียน

วิธีการสอน	จำนวน	ร้อยละ
อธิบายแล้ว ให้นักเรียนค้นคว้าเพิ่มเติมนอกจากที่มีในแบบเรียน และเปิดโอกาสให้ซักถามอย่างเสรี	220	44.53
อธิบายบทเรียนตามหลักสูตรอย่างกว้าง ๆ แล้วให้นักเรียนจดลงสมุด	127	25.71
ครูให้นักเรียนอ่านบทเรียนล่วงหน้า แล้วครูอธิบายประกอบ	79	15.99
อธิบายบทเรียนตามหนังสือแบบเรียน เรียงตามลำดับไปเรื่อย ๆ	57	11.54
อธิบายแล้ว ให้นักเรียนทำรายงานเกี่ยวกับเรื่องที่นำเสนอเป็นประจำ	27	5.46

จากตารางที่ 21 จะเห็นว่า วิธีการสอนที่ครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ใช้สอนนักเรียนส่วนมาก ร้อยละ 44.53 ตอบว่า ครูสอนโดยอธิบายแล้วให้นักเรียนค้นคว้าเพิ่มเติม นอกจากนี้ที่มีในแบบเรียนและเปิดโอกาสให้ซักถามอย่างเสรี รองลงมา ร้อยละ 25.71 เห็นว่าครูอธิบายบทเรียนตามหลักสูตรอย่างกว้าง ๆ แล้วให้นักเรียนจดลงสมุด ส่วนน้อยที่สุดคือ ร้อยละ 5.46 เห็นว่าครูใช้วิธีอธิบาย แล้วให้นักเรียนทำรายงานเรื่องที่สนใจเป็นประจำ

การสอนวิชาภูมิศาสตร์ให้สัมพันธ์กับวิชาอื่น นักเรียนส่วนมาก ร้อยละ 79.76 ตอบว่า ครูสอนสัมพันธ์กับวิชาอื่นบางครั้ง รองลงมา ร้อยละ 13.56 ตอบว่า ครูสอนสัมพันธ์กับวิชาอื่นทุกครั้ง และจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 6.68 ตอบว่า ครูสอนไม่สัมพันธ์กับวิชาอื่นเลย

การเริ่มต้นการเรียนการสอนวิชาภูมิศาสตร์แต่ละชั่วโมง ครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ส่วนมาก ร้อยละ 40.48 จะพบทบทวนบทเรียนชั่วโมงที่แล้วก่อนจึงจะเริ่มบทเรียนใหม่ รองลงมา ร้อยละ 31.38 นำเข้าสู่บทเรียนที่สอนเพื่อเร้าความสนใจของนักเรียน และครูร้อยละ 26.11 ที่เริ่มบทเรียนทันที จำนวนน้อยที่สุด คือร้อยละ 2.02 ให้นักเรียนท่องบทเรียนที่ครูให้เป็นการบ้านก่อน

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำหรับความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับชนิดและการใช้อุปกรณ์การสอนของครู
ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ คังตารางที่ 22 - 23

ตารางที่ 22 ชนิดของอุปกรณ์การสอนวิชาภูมิศาสตร์ที่ครูใช้มากที่สุดในขณะที่ทำการสอน

ชนิดของอุปกรณ์	จำนวน	ร้อยละ
แผนที่ภูมิประเทศ แผนที่ภูมิอากาศ แผนที่อื่น ๆ ที่เกี่ยวกับภูมิศาสตร์	459	92.91
ของจริง เช่น เครื่องมือวัดปริมาณน้ำฝน เครื่องมือวัด อุณหภูมิ เป็นต้น	261	52.83
หุ่นจำลอง	99	20.04
กราฟแสดงสถิติ เช่น ปริมาณน้ำฝน เป็นต้น	93	18.82
แผนภูมิ	51	10.32
ไม่เคยใช้อุปกรณ์อะไร	34	6.88
ลูกโลก	31	6.27
ภาพยนตร์ แผนภาพ สไลด์ फिल्मสตริป	28	5.67

จากตารางที่ 22 ในการใช้อุปกรณ์การสอนของครู ครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ส่วน
มาก ร้อยละ 92.91 ใช้แผนที่ภูมิประเทศ แผนที่ภูมิอากาศ แผนที่อื่น ๆ ที่เกี่ยวกับภูมิศาสตร์
รองลงมาจำนวน ร้อยละ 52.83 ใช้ของจริง เช่น เครื่องมือวัดปริมาณน้ำฝน เครื่องมือวัด
อุณหภูมิ และจำนวนน้อยที่สุด ใช้ภาพยนตร์ แผนภาพ สไลด์ फिल्मสตริป

ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับความถี่ของการใช้อุปกรณ์ของครูผู้สอนวิชา
ภูมิศาสตร์นั้น นักเรียนเห็นว่าครูส่วนมาก ร้อยละ 63.36 ใช้อุปกรณ์การสอนมาครั้งหาก
เป็นเรื่องที่จำเป็น รองลงมา ร้อยละ 29.75 ใช้ทุกครั้งที่สอนวิชาภูมิศาสตร์ และจำนวน
น้อยที่สุด ร้อยละ 6.88 ของครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ที่ไม่เคยใช้อุปกรณ์การสอนเลย

ตารางที่ 23 ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อการสอนของครูที่ใช้อุปกรณ์ประกอบการสอน

ความรู้สึกของนักเรียน	จำนวน	ร้อยละ
เข้าใจบทเรียนดีขึ้นมาก ทำให้เข้าใจง่าย	395	79.96
เข้าใจบทเรียนดีขึ้นเล็กน้อย	50	10.12
น่าเบื่อหน่าย ทำให้เข้าใจบทเรียนมากขึ้น	30	6.07
ใช้อุปกรณ์การสอนไม่ตรงกับเนื้อหาที่สอน	15	3.03
เสียเวลาไม่มีประโยชน์	4	.80

จากตารางที่ 23 ในการใช้อุปกรณ์การสอนของครู นักเรียนส่วนมาก ร้อยละ 79.96 มีความเห็นว่า ทำให้เข้าใจบทเรียนดีขึ้นมาก ทำให้เข้าใจง่าย รองลงมาเห็นว่า ทำให้เข้าใจบทเรียนดีขึ้นเล็กน้อย มีนักเรียนจำนวนน้อยที่สุด เห็นว่าการใช้อุปกรณ์การสอน ทำให้เสียเวลาไม่มีประโยชน์

ทางด้านการจัดกิจกรรมวิชาภูมิศาสตร์ นักเรียนได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมดังต่อไปนี้

การเชิญวิทยากรของครูสอนวิชาภูมิศาสตร์ตามความคิดเห็นของนักเรียน คือ ครูไม่เคยเชิญวิทยากรเลย ร้อยละ 87.65 รองลงมา ร้อยละ 4.65 เห็นว่าครูเชิญวิทยากรประมาณเดือนละครั้ง และร้อยละ 4.25 เห็นว่าเชิญมาประมาณปีละครั้ง จำนวนน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 3.44 เห็นว่า ครูเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ประมาณเดือนละครั้ง

ตารางที่ 24 การจัดกิจกรรมในวิชาภูมิศาสตร์ที่นักเรียนเคยมีส่วนร่วม

กิจกรรม	จำนวน	ร้อยละ
รวบรวมภาพและข่าวทางคานภูมิศาสตร์ เช่น ภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ	435	88.26
ฟังการรายงานกลุ่มหน้าชั้นของเพื่อนเกี่ยวกับวิชา ภูมิศาสตร์	198	40.08
รวบรวมสถิติจากการรายงานข่าวของกรมอุทกนิยมหาวิทยาลัย	164	33.20
ดูภาพยนตร์เกี่ยวกับวิชาภูมิศาสตร์	159	32.19
ไปศึกษานอกสถานที่ เช่น ที่ต้นศึกษา	155	31.38
ดูสไลด์ फिल्मสตริป เกี่ยวกับวิชาภูมิศาสตร์ เช่น การเคลื่อนที่ของลม	34	6.88

จากตารางที่ 24 จะเห็นว่านักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมในวิชาภูมิศาสตร์ นักเรียนส่วนมาก ร้อยละ 88.26 รวบรวมภาพและข่าวทางคานภูมิศาสตร์ เช่น ภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ รองลงมา ร้อยละ 40.08 ฟังการรายงานกลุ่มหน้าชั้นของเพื่อนเกี่ยวกับวิชา ภูมิศาสตร์ และจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 6.88 เข้าร่วมกิจกรรมโดยดูสไลด์ फिल्मสตริป เกี่ยวกับวิชาภูมิศาสตร์ เช่น การเคลื่อนที่ของลม เป็นต้น

เกี่ยวกับการไปที่ต้นศึกษา นักเรียนส่วนมาก ร้อยละ 24.70 ตอบว่า ไม่เคย ไปที่ต้นศึกษาเลย รองลงมา ร้อยละ 19.63 ตอบว่า เคยไปประมาณปีละครั้ง และจำนวนน้อยที่สุด จำนวนร้อยละ 5.62 ที่ตอบว่า เคยไปเทอมละครั้ง

ตารางที่ 25 แบบของการวัดผลที่ครูใช้วัดผลการเรียนวิชาภูมิศาสตร์ของนักเรียน

แบบการวัดผล	จำนวน	ร้อยละ
ใช้ข้อทดสอบแบบปรนัยและอัตนัย	368	74.49
ให้นักเรียนทำรายงาน	162	32.79
ให้นักเรียนตอบปากเปล่า	149	30.16
ใช้ข้อทดสอบแบบปรนัย	112	22.67
ใช้ข้อทดสอบแบบอัตนัย	111	22.47
ให้นักเรียนทำรายงานหลายชิ้น แล้วรวมคะแนนเอง	46	9.31

จากตารางที่ 25 จะเห็นว่าวิธีการวัดผลภูมิศาสตร์ที่ครูใช้ นักเรียนส่วนมาก ร้อยละ 74.49 ทอบว่า ใช้ข้อทดสอบแบบปรนัยและอัตนัย รองลงมาให้นักเรียนทำรายงาน ส่วนน้อยที่สุดใช้วิธีให้นักเรียนทำรายงานหลายชิ้นแล้วรวมคะแนนเอง

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 26 ระยะเวลาที่ครูสอนวิชาภูมิศาสตร์ทำการวัดผลการเรียนของนักเรียน

ระยะเวลา	จำนวน	ร้อยละ
ให้สอบเป็นเทอมก่อนปิด	478	96.76
ให้ทำแบบฝึกหัดเก็บคะแนนตลอดปี	189	38.26
วัดผลโดยให้นักเรียนทำงานส่งเป็นเทอม	102	20.65
วัดผลทุกครั้งเมื่อสอนจบบทเรียนบทหนึ่ง ๆ	63	12.75
วัดผลท้ายชั่วโมงที่สอนทุกครั้ง	5	1.01

จากตารางที่ 26 จะเห็นว่า ระยะเวลาที่ครูสอนวิชาภูมิศาสตร์ทำการวัดผลนักเรียน นักเรียนส่วนมาก ร้อยละ 96.76 ทอบว่า ครูวัดผลโดยให้สอบเป็นเทอมก่อนปิด รองลงมาวัดผลโดยให้นักเรียนทำงานส่งเป็นเทอม มีจำนวนน้อยที่สุดที่วัดผลท้ายชั่วโมงทุกชั่วโมง

ถ้าหากนักเรียนมีโอกาสเลือกระยะเวลาในการวัดผล นักเรียนส่วนมาก ร้อยละ 44.53 ต้องการให้วัดผลทุกครั้งที่จบบทเรียน รองลงมา ร้อยละ 32.39 ต้องการวัดผลเดือนละครั้ง และจำนวน ร้อยละ 14.37 ต้องการทำงานเก็บคะแนนไปตลอดปี มีจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 8.70 ที่ต้องการวัดผลเทอมละครั้ง

ความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบเรียนวิชาภูมิศาสตร์ นักเรียนส่วนมาก ร้อยละ 53.04 เห็นว่า แบบเรียนวิชาภูมิศาสตร์ที่ใช้อยู่ยังไม่เหมาะสม และอีกร้อยละ 46.96 เห็นว่าหนังสือแบบเรียนวิชาภูมิศาสตร์ที่ใช้อยู่เหมาะสมแล้ว

ในการไปทัศนศึกษานั้น นักเรียนที่เคยไปส่วนมาก ร้อยละ 48.80 ตอบว่า ครูแนะนำสถานที่ที่จะไป แล้วตามความเห็นของนักเรียน รองลงมา ร้อยละ 34.4 ตอบว่า ครูกำหนดเองคนเดียว และจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 16.8 ตอบว่า ครูให้นักเรียนออกความเห็นว่าจะไปทัศนศึกษาที่ไหนดี

เมื่อกลับจากการไปทัศนศึกษาแล้ว ครูให้นักเรียนจัดแสดงนิทรรศการ ร้อยละ 46.40 รองลงมาไม่มีงานทำ ร้อยละ 20.80 และให้ทำรายงานส่ง ร้อยละ 18.40 จำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 14.40 จัดให้มีการอภิปรายในชั้นถึงสิ่งที่ได้รับ

ทางด้านการวัดผลวิชาภูมิศาสตร์ นักเรียนได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับวิธีการวัดผลที่ครูใช้ ระยะเวลาที่ครูทำการวัดผลและวิธีการวัดผลที่นักเรียนต้องการ ดังตารางที่ 25-26

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 27 ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับแบบเรียนวิชาภูมิศาสตร์ที่ใช้เขียน

ความคิดเห็น	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีสรุปท้ายบท	213	93.96
ไม่ได้แนะนำแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม	210	90.51
เนื้อหาบางตอนมีน้อย ควรเพิ่มเติมรายละเอียด	201	86.63
มีภาพประกอบน้อย	146	62.93
เนื้อหาบางตอนยากต่อการทำความเข้าใจและยากต่อการทำความเข้าใจ	135	58.18
เนื้อหาบางตอนไม่ถูกต้องตามข้อเท็จจริง	115	49.56
เนื้อหาในบทเรียนสั้นเกินไป ทำให้ยากต่อการเข้าใจ	62	26.72
รูปเล่มไม่กระชับรัดกุม	25	10.77
ข้อความไม่ชัดเจน	19	8.19
ตัวสะกดผิดมาก การพิมพ์ไม่ชัดเจน ขาดความเป็นระเบียบ	6	2.59

จากตารางที่ 27 จะเห็นว่า หนังสือแบบเรียนวิชาภูมิศาสตร์ที่ใช้เขียน ที่นักเรียนเห็นว่าไม่เหมาะสมนั้น นักเรียนส่วนมาก ร้อยละ 93.96 เห็นว่า ไม่มีสรุปท้ายบท รองลงมา ร้อยละ 90.51 เห็นว่า ไม่ได้แนะนำแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม และจำนวนน้อยที่สุดคือ ร้อยละ 2.59 เห็นว่า ตัวสะกดผิดมาก การพิมพ์ไม่ชัดเจน ขาดความเป็นระเบียบ

ตารางที่ 28 อุปสรรคที่ทำให้การสอนวิชาภูมิศาสตร์ไม่มีประสิทธิภาพตามความคิดเห็น
ของนักเรียน

อุปสรรค	จำนวน	ร้อยละ
โรงเรียนไม่จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	379	76.72
โรงเรียนไม่มีหนังสือสำหรับคนคว่ำในห้องสมุด อย่างเพียงพอ	236	47.77
ไม่มีการจัดนักเรียนไปทัศนศึกษา	211	42.71
ครูสอนไม่น่าสนใจ มีวิธีการสอนไม่ดี		
ไม่มีอุปกรณ์ทันสมัย เช่น เครื่องฉายสไลด์	179	36.23
เนื้อหาวิชาซ้ำซากน่าเบื่อ	158	31.98
โรงเรียนไม่มีชุมนุมวิชาการ	121	24.49
เวลาเรียนมีน้อย	57	11.54

จากตารางที่ 28 จะเห็นว่าอุปสรรคที่ทำให้การสอนวิชาภูมิศาสตร์ไม่มีประสิทธิภาพ ตามความคิดเห็นของนักเรียนส่วนมาก ร้อยละ 76.72 เนื่องจากโรงเรียนไม่จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร รองลงมา ร้อยละ 47.77 เห็นว่า โรงเรียนไม่มีหนังสือสำหรับคนคว่ำในห้องสมุดอย่างเพียงพอ จำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 11.54 เห็นว่า เนื่องจากเวลาเรียนมีน้อย

4. ปัญหาและความคิดเห็นอื่น ๆ ของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และ นักเรียนเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาภูมิศาสตร์

ปัญหาและความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน

1. การขาดครูประจำการที่สอนวิชาภูมิศาสตร์ ทำให้โรงเรียนต้องใช้อัตราจ้างครูมาทำการสอน อาจเป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้ครูขาดความรับผิดชอบมากกว่าที่ควร
2. โรงเรียนมีงบประมาณเพียงพอในการจัดหรือสร้างห้องสังคมศึกษา แต่มีปัญหาเกี่ยวกับห้องหรือบริเวณที่จะนำมาใช้ในการนี้
3. การที่ผู้บริหารจำเป็นต้องทำการสอนเอง ทำให้มีงานมากเกินไปทั้งด้านการบริหารและการสอน
4. นักเรียนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนวิชาสังคมศึกษา นักเรียนให้ความสนใจในวิชา คณิตศาสตร์ และ วิทยาศาสตร์ มากกว่า
5. การเรียนสองผลัด ทำให้เกิดปัญหาทางการสอนและการปกครอง

ปัญหาและความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์

1. ครูมีชั่วโมงสอนมากเกินไป จึงไม่มีเวลาเตรียมการสอนล่วงหน้าอย่างดี
2. โรงเรียนจัดงบประมาณในการซื้ออุปกรณ์การสอนใหม่ ๆ ค่าย และอุปกรณ์ที่ชำรุดก็ไม่มีงบซ่อมแซม ควรซื้ออุปกรณ์การสอนชนิดละ 2 ชิ้น เป็นอย่างน้อย
3. กระทรวงศึกษาธิการควรจัดให้มีการสัมมนาครูสอนวิชาภูมิศาสตร์ในแต่ละภาคอย่างน้อยปีละครั้ง เพื่อเปิดโอกาสให้ครูได้รับการอบรมเกี่ยวกับเนื้อหาและวิธีการสอนใหม่ ๆ บาง
4. เนื้อหาวิชาที่นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นควรศึกษานั้น ควรเน้นให้นักเรียนทราบเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ของบ้านเมืองของตนมากที่สุด แล้วจึงศึกษาถึงสิ่งที่อยู่ไกลตัวออกไป
5. กระทรวงศึกษาธิการควรจัดให้มีการแปลหนังสืออ่านประกอบวิชาภูมิศาสตร์

5. กระทรวงศึกษาธิการควรจัดให้มีการแปลหนังสืออ่านประกอบวิชาภูมิศาสตร์ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นภาษาอังกฤษออกเป็นภาษาไทยบ้าง จะทำให้ครูและนักเรียน สะดวกในการค้นคว้าเพิ่มเติมยิ่งขึ้น
6. ควรจัดทำหลักสูตรให้รัดกุมแบ่งเป็นตอน ๆ แบบหลักสูตรโรงเรียนมัธยม แบบประสม
7. ควรปรับปรุงคะแนนวิชาภูมิศาสตร์ให้เหมาะสมกับปริมาณเนื้อหาที่ต้องเรียน ในหลักสูตร

ปัญหาและความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

1. ครูผู้สอนควรเตรียมการสอนมาอย่างดีพอสมควร และควรรู้จักค้นคว้าหา ความรู้ให้กว้างขวางทันกับเหตุการณ์
2. ในการสอนควรอธิบายช้า ๆ ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนมีการอภิปราย ปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นบางอย่างน้อย เคือนละครั้ง
3. ครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ ควรใช้อุปกรณ์การสอนทุกครั้งที่สอนเพื่อช่วยให้เกิด ความเข้าใจ อุปกรณ์ที่ใช้ควรใช้ชนิดที่ทันสมัยและมีเพียงพอกับจำนวน นักเรียน
4. ควรจัดทัศนศึกษาอย่างน้อยเทอมละครั้ง เพื่อให้นักเรียนได้เห็นของจริง มีความสนใจและเข้าใจในสิ่งที่เขียนดีขึ้น
5. ควรเชิญวิทยากรมาบรรยายเกี่ยวกับเนื้อหาในวิชานี้บ้าง
6. ควรเพิ่มเนื้อหาที่เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยให้นักเรียนได้ศึกษา เกี่ยวกับภูมิศาสตร์ประเทศไทยให้ละเอียดและมากกว่าที่เป็นอยู่
7. ควรเพิ่มชั่วโมงวิชาภูมิศาสตร์ให้มากขึ้นกว่าเดิม
8. ควรจัดตั้งห้องสังคมศึกษาหรือห้องสมุดสังคมศึกษา เพื่อให้ให้นักเรียนมีโอกาส เข้าไปค้นคว้าหาความรู้ได้เต็มที่